

Labürindis Minotaurust otsides

Tänavune võistkondlik EM toimus Heraklioni linnas Kreeta saarel. Esmakordselt saatis Eesti välja nii mees- kui ka naiskonna. Kuigi tegemist oli aasta tippvõistlusega, otsustas Eesti Maleliit saata võistkonnad välja ilma kaptenite, treenerite ja esindajateta ning isegi varumängijateta.

Muidugi oli tegemist riskiga – on üsna tavaline, et keegi on alavormis või haigestub pika turniiri ajal ning sel juhul kulub varumängija alati marjaks ära. Veel üks oluline moment on selles, et ilma varumängijateta võistlemine annab vastastele suure eelise – nad teavad juba pärast võistkondade loosimist, kelle vastu nad mängivad. Samas kui meie saime oma vastased teada nimeliselt umbes 12 tundi hiljem.

Niisiis oli meid kaheksa: meeskonnas suurmeister (GM) Kaido Külaots, rahvusvahelised meistrid (IM) Olav Sepp ja Riho Liiva ja allakirjutanu – tollal veel FIDE meistri tiitliga (FM) Ülar Lauk ning naiskonnas naiste rahvusvahelised meistrid (WIM) Monika Tsõganova, Tatjana Fomina, Viktoria Bashkite ja naiste FIDE meister (WFM) Regina Narva.

Pisut reisist

Kreetale lendasime läbi Praha ja Ateena. Heraklion võttis meid vastu maheda ilmaga – päeval 23-25 kraadi, öösel 17-19 kraadi sooja. Põhjamaa karge merega harjunud inimestele oli merevesi väga mõnus – 19-20 kraadi. Üldiselt kasutas võimalust Vahemeres supelda siiski vaid murdosa maleturniirist osavõtjaid. Aga ka muid turiste oli rannas näha vaid kõige soojematel päevadel.

Majutus oli viietärnihotellis, toitlustus suurepärane. Tingimused olid nii head, et Professionaalsete Maletajate Assotsiatsioon (ACP) pidas vajalikuks pärast võistlust saata korraldajatele spetsiaalne tänukiri.

Paarikümne kilomeetri kaugusele Heraklionist jäi kuulus ligi 4000 aasta vanune Knossose palee, mis oli üks muistse Kreeta nn Minose tsivilisatsiooni keskus (kas mäletate legendi Labürindist, Minotaurusest ja Ariadne lõngast?). Vabal päeval viidi meid sinna tasuta ekskursioonile – muljed muidugi päris võimsad.

Kohalikud näikse ka tänapäeval labürintidest lugu pidavat – meie hotell koosnes lisaks peahoonetele kümnetest (sadadest?) väikestest majakestest, mille vahelised kiviteed moodustasid tõelisi labürinte. Igatahes selgus, et otsetee turniirisaali leidsime alles viimasel mängupäeval ja esimestel päevadel ekslesime oma elukohta otsides alatasa.

Tagasitulles kasutasime Ateenas võimalust külastada Akropoli. Parthenoni jt templite ümber käib praegu vilgas ehitustegevus – muistne Atika süda restaureeritakse põhjalikult.

Turniiril tegi kuldse dubli Venemaa

Nii meeste kui ka naiste turniiri võitis tõenäoliselt parimas rivistuses ning kõikvõimaliku abipersonaliga ümbritsetud Venemaa. Meeskond tegi puhta töö: koosseisus Pjotr Svidler, Aleksander Morozovitsh, Aleksander Grishtshuk, Jevgeni Aleksejev, Dimitri Jakovenko võideti kaheksa matshi ning viigistati vaid üks – Hispaaniaga. Venemaa on teinud läbi tõsise noorenduskuuri – Jevgeni Barejevi ja Aleksei Drejevi suguseid dinosaurusi enam võistkonnas pole ja üha suurema sõnaõiguse saavad noored 22-aastane Aleksejev ja 24-aastane Jakovenko. Pisut langes ansamblist välja vaid Grishtshuk (2,5 punkti 6st), kuid ülejäänud olid oma laudadel

paremate hulgas. Svidler (6 punkti 7st), Morozevitsh (6 punkti 8st) ja Jakovenko (5,5 punkti 8st) võitsid oma laual, Aleksejev (5 punkti 7st) oli 4. laual teine.

Hõbe Torino olümpiavõitjale Armeeniale – Levon Aronjan, Vladimir Akopjan, Gabriel Sargissjan, Karen Asrjan, Smbat Lputjan. Armeenlased kaotasid juba teises voorus Venemaale 1,5:2,5, viigistasid Aserbaidzhaani ja Taaniga. Viimases voorus alistasid nad Iisraeli 2,5:1,5 – Aronjan tõi meeskonnale seitsme viigi järel esimese võidu, lüües Emil Sutovskit – just otsustaval hetkel.

Pronks Aserbaidzhaanile – Shahrijar Mamedjarov, Teimur Radjabov, Vugar Gashimov, Gadir Gusseinov, Rauf Mamedov. Aserid võitsid neli esimest matshi, siis jäid koguni 0,5:3,5 alla Venemaale, said 1,5:2,5 lüüa Sloveenialt, kuid võitsid Ukrainat (Mamedjarov lõi Vassili Ivantshukki) ja otsustavas matshis Prantsusmaad.

Tulemused: 1.Venemaa 17 punkti 18st, 2.Armeenia 14, 3.Aserbaidzhaan 13, 4.-6.Poola, Ukraina, Iisrael 12, 7.-12.Bulgaaria, Sloveenia, Prantsusmaa, Ungari, Hispaania, Taani 11, 13.-17.Gruusia, Kreeka, Tshehhimaa, Inglismaa, FYROM 10, 18.-22.Leedu, Holland, Island, Serbia, Norra 9, 23.-29.Saksamaa, Montenegro, Shveits, Horvaatia, Rootsi, Eesti, Itaalia 8, 30.-32.Austria, Soome, Shotimaa 7, 33.-36.Rumeenia, Türgi, Belgia, Luksemburg 6, 37.Wales 5, 38.Küpros 4, 39.Monaco 1. Naiste turniiril juhtis esimesel poolal Poola, kuid kaotus eelviimases voorus Armeeniale jättis nad hõbedale. Lõpuks oli selge vahega ees Venemaa (& Ko) – Aleksandra Kostenjuk, Tatjana Kossintseva, Nadezhda Kossintseva, Jekaterina Kovalevskaja, Jekaterina Korbut. Venelannadele teeb au ühtlane esinemine – neli naist said +3, vaid Kovalevskaja teenis +2.

Tulemused: 1.Venemaa 15 punkti 18st 2.Poola 13 (23,5), 3.Armeenia 13 (21), 4.-6.Ukraina, Gruusia, Sloveenia 12, 7.-8.Ungari, Rumeenia 11, 9.-13.Horvaatia, Aserbaidzhaan, Saksamaa, Holland, Prantsusmaa 10, 14.-15.Hispaania, Iisrael 9, 16.-22.Kreeka I, Bulgaaria, Tshehhimaa, Serbia, Shveits, Leedu, Inglismaa 8, 23.-26.Türgi, Eesti, Montenegro, Soome 7, 27.-28.Austria, Rootsi 5, 29.Kreeka II 1.

Sõjapidamiseks on vaja raha

Algus oli raske – kolm meest (Külaots, Liiva ja mina) jõudsid kohale alles esimese mängupäeva hommikul ja pärast lõunat oli ees matsh tugeva Tshehhimaaga. 0,5:3,5 kaotust me ära teeninud ei olnud sellegipoolest. Aga musta masendust tekitas 2. vooru 1:3 kaotus Soomele.

3,5:0,5 võit Luksemburgi üle tuli alles pingelise mängu järel ja seejärel läksime kokku suurmeistritest koosneva Leeduga. Mul õnnestus mustadega läbi viia efektne rünnak GM Vidmantas Malishauskase vastu ja meid 2:1 ette viia. Külaotsal oli Sharunas Shulskise vastu õnne – vastane ei näinud ajapuuduses kohest võitu ning meie mees sai ise võidupunkti – 3:1! Järgnes matsh Norraga. Külaots jäi vastaste supertähe Magnus Carlseni vastu ajapuudusesse ja kaotas, kuid tagumistelt laudadelt pidanuks meile tulema vähemalt 2,5 punkti. Paraku ei võitnud ei mina ega Liiva suure ülekaaluga seise ning Sepp kaotas lõpuks viigilise lõppmängu – 1:3.

Puhkepäeva järel käisime üle Austriast 3:1. Mul läks korda ajapuuduses võita IM Christian Weissi ning Liiva õnnega pooleks IM Martin Neubauerit.

Olime edetabeli keskel ja saime järgmistes matshides vastu tugevad Kreeka ja Serbia. Kaotasime mõlemale 1:3, kusjuures serblaste vastu laskis avangus saadud suure ülekaalu tuulde Külaots. Ainsa partii võitis meil Liiva, pärast seda kui Serbia GM Nikola Sedlak ei võtnud kapteni käsul viiki vastu.

Viimane matsh oli Belgiaga. Tegin kiirviigi – väsimus. Kiire viigi tegi ka Külaots ja nii jäid meil mängima vaid mustadega Sepp ja Liiva. Sepp tegi maratonmängus (turniiri viimane partii) viigi, Liiva mängis vastase üle – matshivõit 2,5:1,5. Liiva sai kokku 6,5 punkti 9st (neli võitu ja viis viiki) ning performance 2606 tähendas GM normi täitmist. Et see on tal juba kolmas, siis peab ta üksnes ELO reitingu viima 2500 punkti tasemele (praegune jooksev ELO on ca 2462) ning ülejäänud on vaid paberite vormistamine. Ootamatult selgus, et selle tulemusega võitis Liiva ka 4. laual esikoha!

Teised jäid kindlalt miinusesse: Külaots 3,5, Sepp 3 ja mina 3,5 punkti 9st.

Naiskonnal jäävad positiivsele poolele minimaalne kaotus ülitugevale Gruusiale, võidud Kreeka II ja Rootsi üle ning viigid Horvaatia ja Shveitsiga. Et ühes voorus jääd ka vabaks, siis tuli kokku 7 matshipunkti ja 24. koht. Eesti naiskonna tulemused olid sellised: 0:4 Sloveenia, 1,5:2,5 Gruusia, 2:2 Horvaatia, 2:2 Shveits, 1,5:2,5 Türgi, 2,5:1,5 Kreeka II, 0,5:3,5 Serbia, 2,5:1,5 Rootsi.

Monika Tsõganova tõi naiskonnale 3, Tatjana Fomina 3,5, Regina Narva 0,5 ja Viktoria Bashkite 5,5 punkti 8st.

Kadedaks tegi üks asi – vastastel olid kaasas tugevad abijõud (Luksemburgi treener oli näiteks Vlastimil Jansa ja Austrial 1978. aasta olümpiavõitja ja kolmekordne – hõbe Zoltan Ribli, Türgi naiskonnal maailma üks hinnatumaid treenereid Adrian Mihhaltshishin jne), Eestil polnud enne turniiri isegi ühtegi treeningkogunemist. Aga nagu ütles juba Louis XI: „Sõjapidamiseks on vaja raha, raha ja veelkord raha.”

Riho Liiva (2442) - Nikola Sedlak (2605)

Heraklion, 05.11.2007

1.e4 c5 2.Rf3 d6 3.Ob5+ Od7 4.Oxd7+ Rxd7 5.0–0 Rgf6 6.Le2 e6 7.b3 Oe7 8.Ob2 0–0 9.c4 a6 10.d4 cxd4 11.Rxd4 La5 12.Rc3 Lh5 13.Lxh5 [Siin pakkus Liiva viiki.

Vastane oluaks näoilmet arvestades sellega nõus, kuid pidi enne nõusoleku saama ka võistkonna kaptenilt. See jäi saamata.]

13...Rxh5 14.Vad1 Rc5 15.f4! [Seis polegi niisama lihtne – laual on veel palju vigureid. Valge plaan – võtta ära vastase vastumänguvõimalused ja asuda ründama nõrkust d6.]

15...Vfe8 16.g3! Vad8 17.Kg2 g6 18.Vfe1 Of8 19.Rf3! b6?! 20.Vd2 Og7 21.Rd1 Oh6?! [Esimene mõte 21...f5?! jätab musta ikkagi ebaseadlikusse olukorda –

22.Oxg7 Rxg7 23.exf5 gxf5 24.Rc3; võrdsuse leiab aga variandist 21...e5! 22.fxe5 dxe5 23.Vxd8 Vxd8 24.Rf2 f6 25.Oc1 Of8 26.Oe3 Rg7]

22.Rf2 b5?! [Vastumängu must siit ei saa, aga ettur jääb nõrgaks.]

23.cxb5 axb5 24.Rd4 Va8 25.b4! Rb7 26.a3 e5 27.Rxb5 exf4 28.Vd5 [Valge seis on strateegiliselt võidetud. Seotud vabaetturid a- ja b-liinil hakkavad varem või hiljem liikuma. Ainus probleem oli Liiva suur ajapuudus.]

28...fxg3 29.hxg3 Vec8 30.Ve2 Og7 31.Oxg7 Kxg7 32.Va2 Vc4 33.Vd4! Vc6 34.a4 Rf6 35.a5 h5 36.Vdd2 Vc4 37.Vd4 Vc6 38.Vdd2 Vc4 39.Vdb2 Va6 40.Ra3 Vc3

41.Rb1 Vc4 42.Va3 d5 43.e5 Rd7 44.Rd3 d4 45.Vab3 g5 46.Ra3 Vc8 47.Vc2 Vb8

48.Vbb2 h4 49.Vc7 Rf8 50.Vf2 Rd8 51.Rc4 hxg3 52.Kxg3 Rde6 53.Vcxf7+ Kg8

54.Rd6 Vc6 55.b5 Vc3 56.V2f3 Rg6 57.a6 g4 58.a7 Va8 59.b6 Vb3 60.Vb7 gxf3

61.Vb8+ Kh7 62.Vxa8 1:0.

Ülar Lauk,

rahvusvaheline meister